

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN ANLAMI

MEHMET SALİHOĞLU

Kavramların bilerek bilmeyerek sulandırılıp bulandırıldığı, birbiri ile ilintisi bile olmayan nicelerinin birbirinin yerine konulduğu göz gözü görmeyen bugünkü sisli ortamda, Atatürkçülük üzerine oynanan oyunları olsun bozmak, hiç değilse azaltılmalarına çalışmak gerektiği kanısındayım.

Bilindiği gibi kimi okumuşlarımız, Atatürk, Mustafa Kemal ayrımı yaparak bir bütün olan Atatürkçülüğü, başka bir deyişle Kemalist devlet anlayışını, devrim felsefesini parçalamaya çalışanlar, Atatürk'ü yalnız bir "burjuva reformcusu" gibi görerek ya da göstererek gözden düşürmek isterler. Oysa Atatürk, bir kentsoylu dönüşümcüsünden çok daha fazla bir şeydir. Kentsoylu dönüşümcülüğü (burjuva reformculuğu) bilindiği gibi, Avrupa ortaçağının derebeylik düzenini yıkan Fransız devriminin çocuğudur. Amacı da özel girişimci, ana malcı sınıfların egemenliğini kurmaktır. Oysa Atatürk, yurdumuzu kapitalist sömürünün pençesinden kurtardıktan sonra köylünün, emekçinin, yoksul halkın yararına, mutluluğuna dönük bir Cumhuriyet kurdu. Bu Cumhuriyetin gerektirdiği çağdaş toplumsal düzene bir an önce varmak için gereken üstyapı, altyapı dönüşümlerini birbirinin arkasından sıralayarak bizi çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne doğru yöneltti. Böylelikle kentsoylu dönüşümcülüğünü de aşmış oldu. Emegi kutsaması, hak edilmemiş serveti kınaması, üretici köylüyü efendimiz sayması hep bu niteliğinin belgeleridir. Ne var ki, ekonomide araç olarak, yöntem olarak özel girişime, anamala karşı olumsuz bir tavrı, bir düşüncesi de olmamıştır. Tersine, kurduğu yeni düzende, yeni devlette, belli bir aşamada milyonerlerin yetişmesini de ister. Yeter ki, halktan yana olsunlar, Türk olsunlar, bu toprağın çocuğu olsunlar. Ve bir değer yaratarak ulusal geliri yükseltsinler. Onun, her yabancı sermayeye bile düşmanlığı yoktur. Ama, bağımsızlığımıza gölge düşürmeye, bizi sömürmeye yönelik her türlü sermayenin, her anamalin kesin olarak karşısındadır Atatürk. Bu nokta da Atatürkçü görüşün belirgin çizgilerinden sayılabilir. Mustafa Kemal'in önderliğinde başlayan ulusal kurtuluşumuz, Atatürk dönemindeki eylemlerle, devrimlerle bütünlenmiş olmasaydı, çağdaş bir devlet zor olurduk. O, çağdaşlaşmayı, bir yandan ulusal bağımsızlıkta, bir yandan da bilimce, teknikçe ileri toplumların kurumlarını almakta görüyordu. Altyapı üstyapı ayrılımı aslında bir gerçeği parçalamak olurdu. Kuşku yok ki, hemen yapılabilecek iş vardı, zamanla yapılabilecek iş vardı. Atatürk bunun ayırında idi. O, hemen yapılabilecek zamanla, gelişme ile, eğitimin ilerlemesi ile yapılabilecek işleri birbirinden

ayırmasını iyi bildiği için devrimci kişiliğini büyük bir gerçekçilikle donatmasını da bilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğunun çöküş döneminde ekonomimize sülük gibi yapışan ayrıcalı, sömürgeci yabancı ortaklıkları, Cumhuriyeti kurduktan sonra ulusallaştırmak için devletçe satın alması, bu düşüncenin hemen uygulanabilen yanlarından birini oluşturur. Çünkü Atatürk, bir ulusun ekonomik bağımsızlığını, ulusal bağımsızlığının temel taşı olarak görmüştür. Ama bu görüş, yine onun felsefesine göre, yabancı sermayeden belirli koşullar içinde yararlanmaya da engel değildir. Denilebilir ki, Atatürkçülük, devlet felsefesi bakımından dışarıya karşı tam bağımsız (tam bağımsızlık ona göre yalnız ekonomide değil siyasette, askerlikte, kültür alanında, adalette de bağımsız olmak demektir) bir ulusçuluk anlayışına dayandığı gibi; içeride de ulusal egemenliğe, çok partili demokratik düzen anlayışına dayanır. Böyle olduğu içindir ki, iç, dış her türlü sömürüye karşıdır o. İnsanın insanı sömürmesi, Atatürk'e göre özgürlüğü, bağımsızlığı, barışı kundaklayan; aralarındaki sevgiyi, saygıyı azaltan bir eylem olduğu için, evrensel bir barış felsefesine dayanan Atatürkçü dünya görüşü içinde, ne sömürüye yer vardır, ne de bir sınıfın öteki sınıflar üstündeki egemenliğine. O, sınıflar, kümeler arasında olduğu gibi, uluslar arasında da dengeli, kardeşçe bir insanlık yaşantısının kurulmasını, herkesin barış içinde mutlu olmasını öngören bir ülkünün adamıdır. Yurtta barış, dünyada barış ilkesi de bu inancının bir ürünü değil midir?

Bunun yalnız bir dış politika sloganı olmadığı, yüksek bir insanlık ülküsünü simgelediği ise açıktır.

Devlet yönetimindeki ana ilkelerine gelince, düşünce, inanç, yaygın özgürlüğünün korunması, her düşüncenin karşıt düşüncelerle tartışma yapabileceği bir ortamın yaratılması, yurdun yönetiminde baskıya, korkuya, eşitsizliğe, dinsel inançlara asla yer verilmemesi, siyasal düzenin demokratik, yani halkın özgür seçimi yönetimine dayanan çok partili bir düzen olması, insan haklarına aykırı olmayan, yıkıcı olmayan her düşüncenin bu düzende örgütlenebilmesi, olanakta, fırsatta eşitlik, kadınla erkek arasında eşitlik, çalışanın, değer yaratanın saygın tutulması, ulusun insanlık ailesinin bir bireyi gibi düşünülmesi, insanlara sevgi, saygı, güven gösterilmesi ve her işte çağdaş bilimlerin önder sayılması yanında, çağdışı inançların toplumda etkisiz bırakılması diye özetlenebilir. Böyle olduğu içindir ki, Atatürkçülük, ister sağcı olsun, ister solcu olsun, her türlü sınıf diktasına kesin olarak karşıdır. Dolayısıyla de zorbalığa, bağımsızlığa karşıdır. Düşünce özgürlüğüne saygı, başlıca özelliklerindedir.

Atatürk'ün devlet anlayışında ikinci önemli nokta ise, (kendisi, devrimci-halkçı-devletçi bir partinin başkanı kalmayı yeğlemiş olsa da) demokratik sağ ile demokratik sol her türlü düşünceye açık bir düzenden yana olduğudur. Demek ki, devlet çatısı altında diktacı, "ihtilâl"ci, zorba olmayan; dini de

politikaya araç etmeyen her düşüncenin örgütlenerek siyasal iktidar yarışına katılabilmesi, Atatürkçülüğün ilkelerinden sayılabilir. Görülüyor ki, Atatürkçülük, yukarıda belirtilen özellikleriyle, parçalanmaz bir bütün oluşturmaktadır.

Bu bütünün içinde anadili bilinci ise güneş gibi ışıkmaktadır. Dil ile düşünce arasındaki sıkı bağlantıyı gören, kavrayan Atatürk, dilde yabancılaşmaya da kesin olarak karşıdır. O'nun ulusal değerlere olan bağlılığı, yeni kurduğu devletin ekinsel varlığını yoğuran başlıca etkenlerdendir. Böyle olduğu içindir ki, ulusal bağımsızlıkla dildeki bağımsızlık arasında bir ayrılık görmez. Ve çekinmeden: "Ülkesini, yüksek bağımsızlığını kurtarmasını bilen Türk Ulusu, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır" buyruğunu verir. Öyle ise dilde yabancılaşmaya karşı olmak, dolayısıyla öz Türkçe ülküsünü benimsemek de, Atatürkçülüğün belirgin niteliklerden, özelliklerindendir. Yalnız Ulusal Kurtuluş Savaşını yöneten, utkuya kavuşturan ve Cumhuriyeti kuran Mustafa Kemal'den yana olup da, layiklik, kadın hakları, harf devrimi, uygarlık yasası, kılık devrimi, ölçü devrimi, dil devrimi gibi dönüşümlerini; akılcılık, halkçılık, yurt ile kültür birliğine dayanan ulusçuluk, devletçilik gibi ilkelerini görmemek; bunların, gerçek kurtuluşumuzun bütünleyicisi olduğunu anlayamamak, hangi gerçekçeye dayanırsa dayansın, Atatürk'ü en azından eksik görmektir. Atatürk'ü eksik görmek ise, yanlış görmek demektir.

ATATÜRK'TEN 20 ANI

Mehmet Ali Ağakay

3. baskı

3 lira

HALK ÖNDERİ ATATÜRK

Ceyhun Atuf Kansu

5 lira
